

В Секторски развојни планови

В.1. План локалног економског развоја

В.1.1. Фокусирање

У претходном стратешком периоду Приједор је с правом стекао имиџ престижне инвестиционе локације, предњачећи у стварању пословне инфраструктуре и повољног пословног амбијента. Фокус на стално унапређивање пословног окружења и привлачење инвестиција остаје актуелан и у наредном стратешком периоду.

Усмјеравање економског развоја Приједора у сљедећем периоду вођено је прегледом кључних снага, слабости, прилика и пријетњи, како је представљено сљедећом табелом.

CWOT анализа - економски развој

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none">повољан географски положај (близина ЕУ, саобраћајна повезаност) и климатски условиприродни ресурси (минерална, шумска и водна богатства и земљиште)људски ресурси (образована и прилагодљива радна снага)извозно оријентисана привредаусмјереност локалне управе на постојеће и будуће инвеститоре (ИСО стандард, сертификат „Међународни печат“ - Град са повољним пословним амбијентом, , пословни инкубатор, Фондација за развој, подстицаји из буџета за привреду и пољопривреду и др)усвојени стратешки документи за различите области привредног и друштвеног развојаРазвојна агенција „ПРЕДА“планиране локације за производно-пословне зона (израђене студије изводљивости за двије индустријске зоне)планина Козара са Националним паркомпостоји инфраструктура која дјелимично задовољава потребе привреде,активна струковна удружења (дрвопрерада, металопрерада, удружења у области пољопривреде)	<ul style="list-style-type: none">недовољна и неадекватна покривеност саобраћајном и комуналном инфраструктуром и електро-енергетском мрежомпрекид континуитета привредног развојанегативни демографски трендовисмањење реалног сектора усљед стечаја и ликвидацијенеискориштени приватизовани привредни капацитетинедостатак средстава за истраживање природних ресурсазастарјела и неадекватна технологија и опреманеповољна привредна структура (доминантно учешће трговине и угоститељства)неријешени имовинско-правни односиуситњеност пољопривредних посједанеискориштеност великих површина обрадивог земљиштанедовољно изграђене институције за подршку привредним субјектиманеусклађеност радне снаге са потребама тржишта рада праћена недостатком практичних знања и вјештинанедостатак системског приступа у управљању подацима (фрагментираност база, неповезаност система обраде и дистрибуције података)
МОГУЋНОСТИ/ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ

<ul style="list-style-type: none"> • ЕУ интеграције и фондови • укључивање у трендове енергетске ефикасности и заштите животне средине • Приједор као регионални центар • реформисана политика локалног развоја у РС и БиХ усклађена са захтјевима привреде (смањење законодавних и административних баријера, такса, накнада и пореза, повећање подстицаја за инвеститоре), • развој образовних и научно истраживачких институција • увођење предузетништва у формалне програме образовања • повећање извора финансирања у области туризма • раст тражње за здравом храном • дијаспора као извор инвестиција • реформа образовног система у складу са захтјевима привреде • гасификација 	<ul style="list-style-type: none"> • неповољан опште пословно окружење (политичка нестабилност, законске и административне баријере на вишим нивоима власти, лош инвестициони рејтинг БиХ) • спорост у провођењу реформи • недостатак земљишне политике у РС • неизвјесност спољних извора финансирања развојних пројеката • свјетска економска и финансијска криза • отварање тржишта БиХ • одлив млађе радне снаге у иностранство • неконтролисана експлоатација природних ресурса
--	--

Кључни фокуси и изазови економског развоја Приједора у сљедећем петогодишњем периоду су:

- стално унапређивање пословног окружења и привлачење инвестиција;
- унапређивање конкурентности привреде;
- развој пољопривреде у руралним подручјима; и
- стварање туристичке понуде и услова за развој туризма.

В.1.2. Развојни циљеви економског развоја

Међусобне везе циљева економског развоја са стратешким циљевима и развојним циљевима друштвеног развоја и унапређивања животне средине представљене су у сљедећој табели. Видљиво је да циљеви економског развоја практично представљају прву разраду првог стратешког циља, усмереног на изградњу снажне привреде, која оптимално користи расположиве ресурсе. Уз то, циљеви економског развоја нису ни у каквом сукобу са циљевима развоја у другим секторима, већ се међусобно испомажу или имају неутрално дејство.

Циљеви економског развоја	Веза са стратешким циљевима	Веза са развојним циљевима у другим секторима
1.1. Попуњени капацитети у индустријским зонама „Целпак“ и „Чиркин поље“ и припремљене још три нове	Директно доприносе 1. стратешком циљу: 1. 1. Изграђена снажна привреда која користи	Комплементарни са развојним циљевима у другим секторима. Олакшавају остваривање циљева друштвеног развоја и животне

пословне зоне до 2019. године	све ресурсе града Приједора и окружења.	средине. Дјелимично зависе од циља 2.2. - <i>Постизање сталне усклађености образовања и обуке са потребама тржишта рада.</i>
1.2. Повећана улагања и приходи у пољопривредној производњи у руралним подручјима		
1.3. Побољшање туристичке понуде града Приједора, првенствено на подручју Националног парка „Козара“		
1.4. Унапређење конкурентности МСП, предузетништва и запошљавања		
1.5. Подршка инвестиционим активностима и развоју јавно-приватног партнерства		

Интеграција са стратешким документима виших нивоа

Први циљ економског развоја усклађен је са другим стратешким циљем постављеним у нацрту Стратегије развоја Републике Српске 2012-2016. - *повећати конкурентност економије* - односно другим оперативним циљем у оквиру тог стратешког циља - *побољшати структуру економије, првенствено подстицањем прерађивачке индустрије*. И други циљ економског развоја Приједора усклађен је са овим стратешким и оперативним циљем, у дијелу мјера које се односе на *стимулисање пољопривредне производње*. У складу са циљем повећања конкурентности економије у РС је и четврти циљ економског развоја Приједора - *унапређење конкурентности малих и средњих предузећа*.

Први, а и четврти и пети циљ економског развоја Приједора, у складу су са визијом и стратешким циљевима садржаним у нацрту Стратегије и политике развоја индустрије у Републици Српској за период 2014-2018., посебно са сљедећим стратешким циљевима:

1. Побољшати пословно окружење и повећати инвестиције у индустрију,
3. Ревитализација индустрије, и
4. Повећати запосленост у индустрији.

Други циљ економског развоја Приједора у складу је са трећим дугорочним циљем аграрног развоја Стратегије развоја пољопривреде Републике Српске до 2015. године: *уравнотежен интегрални развој, аграрни, рурални и регионални, јачање производности и економске заштите тржишно оријентисаних произвођача, заустављање депопулације и економско-социјална ревитализација сеоских, посебно брдско-планинских подручја*.

Други циљ је дјелимично у складу са трећим стратешким циљем Стратешког плана руралног развоја РС до 2015. године - *побољшање услова живота и увођење веће разноврсности код остваривања прихода у руралној економији*, односно са оперативним циљем 3.5. - *оснивање и развој микро, малих и средњих предузећа на селу*.

Трећи циљ је у складу и са четвртим стратешким циљем Стратегије развоја туризма РС до 2020. године - *унапређење туристичког производа базираног на одрживом развоју* - и програмима у оквиру тог циља.

Четврти циљ дјелимично се наслања и на Стратегију развоја образовања Републике Српске за период 2010 – 2014, те је у складу са Стратешким циљем 2 - *Повећана продуктивност рада и квалитет кроз развој људских потенцијала* те Стратешким циљем 3 - *Равнотежа између понуде и потражње запослења* - у оквиру Стратегије запошљавања Републике Српске 2010.-2014.

V.1.3. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана економског развоја Приједора дефинисано је 38 пројеката и мјера, груписаних у 8 програма:

- Програм 1: **Развој пословне инфраструктуре;**
- Програм 2: **Развој пољопривреде;**
- Програм 3: **Развој туризма;**
- Програм 4: **Подршка конкурентности МСП;**
- Програм 5: **Програм прилагођавања образовања према потребама тржишта рада**
- Програм 6: **Подршка новом запошљавању**
- Програм 7: **Подршка развоју предузетништва**
- Програм 8: **Подршка развоју прерађивачке индустрије**
- Програм 9: **Подршка инвестиционим активностима и пројектима јавно-приватног партнерства**

Програм 1: Развој пословне инфраструктуре	<ol style="list-style-type: none"> 1. Израда докумената просторног уређења за индустријске зоне 2. Изградња физичке инфраструктуре у индустријским зонама 3. Изградња физичке инфраструктуре у контакт зонама 4. Унапређење подстицаја инвеститорима
Програм 2: Развој пољопривреде	<ol style="list-style-type: none"> 1. Подршка увођењу система за наводњавање код пољопривредних произвођача 2. Подршка подизању пластеника и стакленика 3. Подршка плантажној производњи поврћа и цвијећа 4. Подршка плантажној производњи љековитог биља 5. Подршка подизању нових засада воћа (јабука, шљива, крушка, вишња, љешник, орас, јагодичасто воће и др.) 6. Подршка подизању нових засада винове лозе 7. Подршка изградњи складишних објеката и набавци опреме за воћарску производњу 8. Подршка искориштењу слободних пољопривредних површина за ратарску производњу

	<ul style="list-style-type: none"> 9. Подршка плантажној производњи индустријског биља 10. Подршка повећању сточног фонда 11. Подршка изградњи шталских објеката и набавци опреме 12. Успостављање селекциојског центра за вјештачку оплодњу пчела матица
Програм 3: Развој туризма	<ul style="list-style-type: none"> 1. Израда докумената просторног уређења нижег реда за НП Козара 2. Изградња физичке инфраструктуре за развој туризма 3. Унапређење остале туристичке инфраструктуре и садржаја 4. Креирање и подстицај развоја нових туристичких производа 5. Промоција туристичке понуде Приједора и Козаре
Програм 4: Подршка конкурентности МСП	<ul style="list-style-type: none"> 1. Подршка иновацијама и инвестицијама у МСП 2. Подршка пословним удружењима и кластерима 3. Подршка увођењу стандарда квалитета 4. Подршка интернационалном повезивању и умрежавању предузећа
Програм 5: Програм прилагођавања образовања према потребама тржишта рада	<ul style="list-style-type: none"> 1. Увођење и промоција нових образовних профила према перспективној потражњи на тржишту рада 2. Креирање и извођење програма обуке и преквалификације према актуелној потражњи на тржишту рада 3. Јачање стручне праксе и практичне обуке (са набавком опреме) 4. Предузетничка обука за младе
Програм 6: Подршка новом запошљавању	<ul style="list-style-type: none"> 1. Израда и реализација акционог плана запошљавања 2. Подстицај послодавцима за запошљавање нових радника 3. Подстицај послодавцима за запошљавање младих високообразованих кадрова 4. Подршка запошљавању и samozapoшљавању младих 5. Подршка запошљавању теже запошљивих категорија
Програм 7: Подршка развоју предузетништва	<ul style="list-style-type: none"> 1. Развој предузетничког инкубатора (III фаза) 2. Подршка женском предузетништву 3. Јачање Фондације за развој 4. Унапређење примјене ГИС-а 5. Јачању капацитета у области пројектног менаџмента 6. Инфраструктурна подршка предузетништву 7. Сајам привреде „Приједор инвест“
Програм 8: Подршка развоју прерађивачке индустрије	<ul style="list-style-type: none"> 1. Подршка развоју прехранбене индустрије 2. Подршка развоју металопрерађивачке и машинске индустрије 3. Подршка развоју електро индустрије 4. Подршка развоју дрвопрерађивачке индустрије 5. Подршка развоју осталих привредних дјелатности
Програм 9: Подршка инвестиционим активностима и пројектима јавно-приватног партнерства	<ul style="list-style-type: none"> 1. Покретање производње жељезне руде на локалитету Љубија 2. Израда документације и изградња прерађивачких капацитета (цемент, глина, кварцни пијесак...) 3. Акредитовање лабораторије за испитивање минералних сировина и материјала у рударству и грађевинарству 4. Институционална подршка одрживом управљању минералним сировинама и ресурсима 5. Геолошко-економска оцјена ресурса резерви минералних сировина на

подручју града Приједора

6. Проширење сировинске основе резерви жељезне руде на подручју града Приједора

7. Израда студије о могућностима производње енергије из обновљивих извора

Као иницијативе међуопштинске сарадње могу се реализовати сљедећи пројекти:

- Промоција регионалне туристичке понуде,
- Подршка унапређењу конкурентности МСП,
- Подршка интернационалном повезивању и умрежавању предузећа,
- Креирање и извођење програма обуке и преквалификације према актуелној потражњи на тржишту рада
- Јачање стручне праксе и практичне обуке (са набавком неопходне опреме).

В.1.4. Процјена очекиваних исхода са индикаторима

Секторски циљ	Процјена очекиваних исхода са индикаторима
1. Попуњени капацитети у индустријским зонама „Целпак“ и „Чиркин поље“ и припремљене још три нове пословне зоне до 2019. године	<ul style="list-style-type: none">⇒ Најмање __ локација у ИЗ "Целпак" и "Чиркин поље" стављено у пословну функцију⇒ Најмање __ новозапослених у ИЗ "Целпак" и "Чиркин поље"⇒ Комплетирана просторно-планска документација и ријешени имовинско-правни односи за 3 нове пословне зоне⇒ Урађена кључна инфраструктура и отпочете пословне активности у 3 нове пословне зоне
2. Повећана улагања и приходи у пољопривредној производњи у руралним подручјима	<ul style="list-style-type: none">⇒ Повећан број пољопривредних газдинстава за најмање __% у односу на 2013. годину⇒ Повећан број запослених у пољопривреди за најмање __% у односу на 2013. годину
3. Побољшање туристичке понуде града Приједора, првенствено на подручју Националног парка „Козара“	<ul style="list-style-type: none">⇒ Раст прихода у сектору туризма* и угоститељства од најмање __% у 2016. у односу на 2013. годину⇒ Раст броја запослених у сектору туризма* и угоститељства од најмање __% у 2016. у односу на 2013. годину
4. Унапређење конкурентности МСП	<ul style="list-style-type: none">⇒ Просјечан раст прихода МСП од најмање __% до 2018. године⇒ Просјечан раст добити по раднику у МСП од најмање __% до 2018. године⇒ Раст броја запослених у МСП од најмање __% до 2018. године⇒ Побољшан омјер броја предузећа и радњи у

	<p>односу на број становника</p> <p>⇒ Број образовних профила за које је обезбјеђена практична обука,</p> <p>⇒ Број ученика који су стекли практичну обуку,</p> <p>⇒ Израђен акциони план за запошљавање.</p>
<p>5. Подршка инвестиционим активностима и развоју јавно-приватног партнерства</p>	<p>⇒ Урађена просторно-планска документација</p> <p>⇒ Раст броја запослених кроз пројекте јавно-приватног партнерства најмање __% у 2016. у односу на 2013. Годину</p> <p>⇒ Висина уложених средстава у пројекте јавно-приватног партнерства</p>

(*Укључујући и НП Козара са туристичким и угоститељским објектима)

V.2. План друштвеног развоја

V.2.1. Фокусирање

Град Приједор се, као регионални центар, одликује многим предностима и у области друштвеног развоја и доминира у односу на општине у свом окружењу. Развијена образовна, здравствена, социјална, спортска и културна инфраструктура су одлике градова, па тако и Приједора. Предности Приједора се такође огледају и у добро организованом НВО сектору и међусекторској сарадњи, али социјалној оријентисаности града.

Добро развијена друштвена инфраструктура ипак захтијева одређена унапређења, која се углавном односе на изградњу просторних капацитета и објеката, недостатак средстава за финансирање одређених активности и пројеката, изградњу капацитета у области стручне и инклузивне наставе.

Прилике које Приједор настоји искористити у сврху друштвеног развоја односе се на праћење и реализацију еколошких прописа и стандарда, доношење и имплементација стратешких докумената на вишим нивоима, развијену административну службу, располагање природним ресурсима и постојање квалитетних развојних просторних докумената и аката.

Не треба занемарити ни пријетње које, у одређеној мјери, могу да угрозе континуиран развој Приједора и због тога су наведене у стратегији развоја како би се планирало минимизирање њихових ефеката.

CWOT анализа- друштвени развој

<i>СНАГЕ</i>	<i>СЛАБОСТИ</i>
<ul style="list-style-type: none">• развијена мрежа образовних и културних институција• регистрован велики број КУД• успостављена мрежа институција примарне и секундарне здравствене заштите и установа социјалне саштите• створени услови за развој различитих спортова• традиционалне културне и спортске манифестације међународног значаја• широк спектар НВО-а различитих мисија• међусекторска сарадња и развијени различити сервиси и услуге усмјерене ка рањивим категоријама становништва• доступност и континуиран развој социјалних права и услуга / мултидисциплинаран приступ и међусекторско дјеловање	<ul style="list-style-type: none">• непостојање капацитета за обављање стручне праксе• непостојање ђачких и студенских објеката задовољавајућег стандарда (ђачки и студентски дом, омладински дом)• недостатак просторних капацитета за рад образовних и културних институција (рударски факултет, висока медицинска школа, библиотека, дјечји вртићи)• недовољно едукован кадар за обављање инклузивне наставе,• непостојање фондова за талентоване ученике и студенте• непостојање стратегије за развој спорта, културе и социјалне заштите на локалном нивоу• недовољан обухват дјеце предшколског узраста предшколских образовним образовним васпитањем

	<ul style="list-style-type: none"> • неадекватно и недовољно финансирање локалних медија
<i>ПРИЛИКЕ</i>	<i>ПРИЈЕТЊЕ</i>
<ul style="list-style-type: none"> • доношење стратешких докумената на нивоу ентитета/БиХ у области друштвеног развоја (образовање, здравство, култура) • реформа средњег стручног образовања ради усклађивања са потребама тржишта рада • измјена Закона о опорезивању донација • располагање изузетно квалитетним природним ресурсима (вода, земљиште, ваздух) • низак ниво индустријског загађења • добро организован систем прикупљања и дисп. чврстог отпада (санитарно депоновање) • постојање добрих развојних просторних докумената и нормативних аката (одлуке) • добро организована административна служба (руковођење, надзор и обука кадрова) / добро организоване институције • израда еколошких студија и програма – имплементација методологије • активан невладин сектор у области заштите животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> • неадекватан законски оквир у погледу финансирања области друштвеног развоја у РС • неадекватна организација здравствене заштите (хитна помоћ) у РС • несклад између права и финансирања друштвене структуре

В.2.2. Развојни циљеви друштвеног развоја

Циљеви друштвеног развоја	Веза са стратешким циљевима	Веза са развојним циљевима у другим секторима
1. Изграђена друштвена инфраструктура– 2018.	Директно доприноси реализацији циља 2. Развијена мрежа институција за подршку друштвеном развоју и побољшан квалитет живота грађана	Доприноси реализацији циља економског развоја 4. Унапређење конкурентности МСП, предузетништва и запошљавања
2. Унапријеђене друштвене услуге грађанима	Директно доприноси реализацији циља 2. Развијена мрежа институција за подршку друштвеном развоју и побољшан квалитет живота грађана	
3. Изграђена остала физичка	Директно доприноси	Индијектно доприноси

(комунална, техничка и саобраћајна) инфраструктура	реализацији циља 3. Санирана и реконструисана постојећа и изграђена нова физичка инфраструктура	реализацији циљева економског развоја
---	---	---------------------------------------

Интеграција са стратешким документима виших нивоа

Посматрајући дефинисане циљеве сектора друштвеног развоја града Приједор, видљиво је да се скоро сви наслањају на неколико стратегија које су усвојене од стране надлежних ентитетских институција.

Први секторски циљ - *2.1. Изграђена друштвена инфраструктура до 2018.* – наслања се на Стратегију развоја образовања Републике Српске за период 2010 – 2014, Стратешки план руралног развоја Републике Српске од 2009. до 2015. године, Стратегију развоја културе Републике Српске 2010-2015., те Стратегију примарне здравствене заштите у Републици Српској. Овдје се првенствено мисли на програме, пројекте и мјере које се тичу изградње и реконструкције физичке инфраструктуре која је битна за друштвени развој на подручју Града Приједор.

Други секторски циљ - *2.2. Унапријеђене друштвене услуге грађанима* – се наслања на секторске стратегије у вези здравља и социјалне заштите, те културе и спорта. Стратегијом примарне здравствене заштите у Републици Српској предвиђено је стално унапређење квалитета услуга примарне здравствене заштите, док Стратегија развоја културе Републике Српске 2010-2015., у стратешким циљевима 3 и 4 предвиђа фокус на децентрализацију када је у питању културни развој Републике Српске (подстицање грађана по општинама на веће учествовање у умјетности и култури стварањем нове публице или стварањем активних учесника у креирању и промоцији културних садржаја), те фокус на одрживост културних организација (културних јавних установа удружења, умјетника).

Трећи секторски циљ - *2.3. Изграђена остала физичка (комунална, техничка и саобраћајна) инфраструктура* – је у складу са циљевима дефинисаним у појединим секторским плановима и стратегијама на ентитетском нивоу као што је Стратешки план руралног развоја Републике Српске од 2009. до 2015. године, те Оквирни план развоја водопривреде Републике Српске. Обезбјеђење квалитетног водоснабдијевања на локалном нивоу, а посебно у приградским и сеоским мјесним заједницама је јако значајно за унапређење квалитета живота великог броја грађана који не живе у градским мјесним заједницама. Наиме, једна од мјера која је дефинисана у оквиру Стратешког плана руралног развоја Републике Српске је мјера **Побољшање водоснабдијевања у руралним подручјима** кроз пројекте *Планирање и финансирање редовног одржавања постојећих сеоских водовода, Суфинансирање изградње сеоских водовода, те Суфинансирање изградње индивидуалних система водоснабдијевања у руралним подручјима.*

В.2.3. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана друштвеног развоја дефинисано је 53 пројекта и мјере груписани у 9 програма:

- Програм 1: Програм реконструкције и изградње образовне инфраструктуре;
- Програм 2: Програм реконструкције и изградње инфраструктуре културе и информисања;
- Програм 3: Програм реконструкције и изградње инфраструктуре за спорт и рекреацију;
- Програм 4: Програм реконструкције и изградње инфраструктуре за здравствену и социјалну заштиту;
- Програм 5: Програм унапређење услуга здравствене и социјалне заштите;
- Програм 6: Програм унапређења услуга у области културе и информисања;
- Програм 7: Програм унапређења водоснабдијевања;
- Програм 8: Програм унапређења електроенергетске инфраструктуре;
- Програм 9: Програм унапређења саобраћајне инфраструктуре.

Програм 1: Програм реконструкције и изградње образовне инфраструктуре	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реконструкција објеката за обављање стручне праксе ученика у средњим школама 2. Реконструкција пољопривредно-прехранбене и медицинско-технолошке средње школе (кров, демит фасада и столарија) 3. Реконструкција зграде Гимназије “Свети Сава” 4. Изградња Рударског факултета 5. Изградња Високе медицинске школе 6. Изградња едукативно-истраживачког центра 7. Изградња ђачког и студентског дома 8. Реконструкција објеката основних школа 9. Изградња мултифункционалне сале за Музичку школу 10. Реконструкција и изградња објеката предшколског образовања
Програм 2: Програм реконструкције и изградње инфраструктуре културе и информисања	<ol style="list-style-type: none"> 1. Изградња библиотеке 2. Реконструкција и опремање зграде позоришта 3. Реконструкција домова културе 4. Изградња објекта и набавка опреме за РТВ дом за ИПЦ „Козарски вјесник“ 5. Реконструкција зграде СКУД-а „Др Младен Стојановић“ 6. Реконструкција љетне баште
Програм 3: Програм реконструкције и изградње инфраструктуре за спорт и рекреацију	<ol style="list-style-type: none"> 1. Регулациони план спортског аеродрома Урије 2. Реконструкција и изградња школских дворана (ОШ „Вук Караџић“ Омарска, ОШ „Д. Максимовић“ Приједор“ и тд) 3. Изградња спортских терена у школама и МЗ 4. Изградња бицикличких стаза 5. Изградња парка за екстремне спортове 6. Пројекат "CAN" Crossborder Air Networking (Прекогранично ваздушно умрежавање)
Програм 4: Програм реконструкције и изградње инфраструктуре за здравствену и социјалну заштиту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Изградња хелидрома за потребе Болнице 2. Изградња амбуланти породичне медицине 3. Реконструкција постојећих и изградња нових стамбених јединица намијењених за непрофитно-социјално становање
Програм 5: Програм унапређење услуга здравствене и	<ol style="list-style-type: none"> 1. Унапређење услуга стоматолошке здравствене заштите 2. Унапређење постојећих и развој нових услуга у Центру за физикалну рехабилитацију

социјалне заштите	<ol style="list-style-type: none"> 3. Унапређење рада Службе хитне медицинске помоћи 4. Набавка опреме за правилан третман медицинског отпада 5. Дигитализација рендген апарата 6. Породично савјетовалиште 7. Збрињавање жртава породичног насиља-прихватна станица 8. Персонална асистенција-помоћ и подршка лицима са инвалидитетом 9. Увођење стандарда у социјалној заштити-Стандарди квалитета ISO 9001-2008 10. Подршка младима без родитељског старања који напуштају организоване облике социјалне заштите
Програм 6: Програм унапређења услуга у области културе и информисања	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дигитализација ТВ Приједор 2. Дигитализација ЈУ „Центар филм“ Приједор 3. Приједор-град мурала 4. Набавка монтажно демонтажне покретне бине за СКУД „Др Младен Сојановић“ 5. Дјечија иницијатива за културу
Програм 7: Програм унапређења водоснабдијевања на подручју града Приједора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реконструкција постојеће водоводне дистрибутивне мреже (пројекти дефинисани у Студији изводљивости) 2. Проширење дистрибутивне мреже у оквиру постојећег водоводног система (пројекти дефинисани у Студији изводљивости). 3. Изградња дистрибутивне мреже у насељима водоводног подсистема “Црно Врело” (пројекти дефинисани у Студији изводљивости) 4. Развој водоводног подсистема „Томашичка језера“ (пројекти дефинисани у Студији изводљивости) 5. Додатна истраживања и развој изворишта воде (пројекти дефинисани у Студији изводљивости)
Програм 8: Програм унапређења електроенергетске инфраструктуре	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пројекат реконструкција постојећих НН мрежа у ужим градским подручјима и измјештање у путну зону, као свођење у подземну НН мрежу у зависности од могућности. 2. Пројекат реконструкција постојећих НН мрежа на сеоским подручјима и измјештање у путну зону 3. Пројекат изградње НН мрежа за потребе нових насеља - 500 км 4. Пројекат реконструкције 6,3 кВ расклопница и трафостаница и пребацивање на 20 кВ напон – Љубија и Томашица 5. Пројекат реконструкције свих далековада 6,3 кВ и пребацивање на 20 кВ напон – Љубија и Томашица
Програм 9: Програм унапређења саобраћајне инфраструктуре	<ol style="list-style-type: none"> 1. Изградња надвожњака у насељу Пећани 2. Изградња обилазнице око Приједора 3. Изградња аутопута Приједор - Бања Лука 4. Изградња брзе цесте Приједор-Козарска Дубица

Иницијативе међуопштинске сарадње:

Пројекти који би се могли реализовати уз сарадњу са другим општинама, како би се мултиплицирали ефекти реализације и смањили трошкови појединачне реализације пројеката, су слиједећи:

1. Изградња бициклических стаза
2. Пројекат „ЦАН“ Цроссбордер Аир Нетворкинг (Прекогранично ваздушно умрежавање)
3. Пројекат „ЛОЦ-АИР“ Лоцал Аирпортс Девелопмент-Инцреасед Аццессибилиту оф Адриатиц Регион (Развој локалних аеродрома-Повећање доступности Јадранске регије).

В.2.4. Процјена очекиваних исхода са индикаторима

Циљеви друштвеног развоја	Процјена очекиваних исхода са индикаторима
1. Изграђена друштвена инфраструктура – 2018.	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Урађена просторно-планска документација ⇒ Избор извођача радова ⇒ Степен изграђености друштвене инфраструктуре ⇒ Површина изграђених објеката ⇒ Висина улагања у изградњу друштвене инфраструктуре ⇒ Степен унапређења услова рада (анкетирање)
2. Унапријеђене друштвене услуге грађанима	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Број грађана обухваћених здравственом и социјалном заштитом ⇒ Висина издвојених средстава за унапређење друштвених услуга грађанима ⇒ Број програма/пројеката којима се унапређују друштвене услуге грађанима ⇒ Квалитет пружених друштвених услуга грађанима (анкетирање)
3. Изграђена остала физичка (комунална, техничка и саобраћајна) инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Урађен простор-планска документација ⇒ Избор извођача радова ⇒ Степен изграђености водоводне/електро/саобраћајне инфраструктуре ⇒ Дужина изграђене водоводне/електро/саобраћајне мреже ⇒ Висина улагања у изградњу водоводне/електро/саобраћајне инфраструктуре ⇒ Степен унапређења услуга водо/електроснабдјевања грађана (анкетирање)

V.3. План заштите животне средине

V.3.1. Фокусирање

CWOT анализа- животна средина

У снагама Града Приједора у области животне средине истиче се добра правна и административна основа за очување богатих природних ресурса. Јак невладин сектор је такође снага која може представљати значајан фактор за унапређења, односно превазилажење *слабости* које се огледају у неадекватним системима за заштиту ваздуха, воде и тла. Иако Град има релативно развијен систем управљања отпадом, потребно је уложити додатне напоре да се смањи загађење од отпада. Надаље, потребно је унаприједити заштиту изворишта и смањити деградацију површина усљед експлоатације минералних сировина.

Реализација програма за едукацију и подизање свијести јавности је идентификована као *прилика* за превазилажење *пријетњи*. Град ће континуално радити на привлачењу екстерних фондова за пројекте заштите животне средине.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> располагање изузетно квалитетним природним ресурсима (вода, земљиште, ваздух) низак ниво индустријског загађења добро организован систем прикупљања и дисп. чврстог отпада (санитарно депоновање) постојање добрих развојних просторних докумената и нормативних аката (одлуке) добро организована административна служба (руковођење, надзор и обука кадрова) / добро организоване институције израда еколошких студија и програма – имплементација методологије активан невладин сектор у области заштите животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> присутно значајно урбано загађење (ваздух, вода) заостајање у развоју комуналне инфраструктуре (канализација, водовод) присутни проблеми загађења вода у извористима „матаруско поље“ и „Приједорчанка“ (отпадне воде, цврсти отпад, поплаве и др.) неадекватна рјесења у области управљања чврстим и опасним отпадом неадекватно ријешено питање управљања земљиштем и шумама експлоатација минералних сировина без санирања деградираних површина усмјереност магистралних путних праваца кроз центар града непостојање мониторинга и катастра
МОГУЋНОСТИ/ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> кроз развој инфраструктуре ријешити питања заштите животне средине (феасибилитет студија - ЕИБ) могућност реализације еколошких пројеката (фонд за животну средину – донатори) примјена регионалног приступа рјесавања 	<ul style="list-style-type: none"> нарушавање еколошке равнотеже и угрожавање здравља становништва немогућност афирмације принципа „загађивач плаћа“ непостојање и неадекватност функционисања фондова за животну средину

<p>екологских проблема</p> <ul style="list-style-type: none"> • изградња обилазница – смањење урбаног загађења • виши ниво сарадње локалне заједнице са републичким институцијама • укључивање научно-истраживачких организација у рјешавање проблема заштите животне средине • реализација програма – пројеката едукације грађана • примјена принципа енергетске ефикасности 	<ul style="list-style-type: none"> • потенцијално инсталирање прљавих технологија • нереализација донесених програма о заштити животне средине • недостатак адекватног надзора у реализацији законских одредби (закони, одлуке, планови, програми)
--	---

В.3.2. Циљеви заштите животне средине

Циљеви заштите животне средине	Веза са стратешким циљевима	Веза са развојним циљевима у другим секторима
1. Успостављање система заштите квалитета површинских вода, заштите од вода и заштите изворишта	<p>Стратешки циљ 3: Санирана и реконструисана постојећа и изграђена нова физичка инфраструктура</p> <p>Стратешки циљ 4: Успостављени функционални капацитети за одрживо управљање животном средином уз примјену принципа енергетске ефикасности</p>	<p>Секторски циљ је синергетски везан за секторске циљеве друштвеног развоја 1. Изграђена друштвена инфраструктура и 4. Знатно побољшан систем водоснабдијевања</p>
2. Успостављање интегралног система управљања отпадом	<p>Стратешки циљ 3: Санирана и реконструисана постојећа и изграђена нова физичка инфраструктура</p> <p>Стратешки циљ 4: Успостављени функционални капацитети за одрживо управљање животном средином уз примјену принципа енергетске ефикасности</p>	<p>Доприноси реализацији циља друштвеног развоја 1. Изграђена друштвена инфраструктура</p>
3. Смањење емисије ЦО2 кроз повећање енергетске ефикасности и повећање учешћа обновљивих извора енергије	<p>Стратешки циљ 4: Успостављени функционални капацитети за одрживо управљање животном средином уз примјену принципа енергетске ефикасности</p>	<p>Доприноси реализацији циља друштвеног развоја 1. Изграђена друштвена инфраструктура</p>
4. Изградња система управљања и контроле квалитета животне средине и едукација становништва	<p>Стратешки циљ 4: Успостављени функционални капацитети за одрживо управљање животном средином уз примјену принципа</p>	

Интеграција са стратешким документима виших нивоа

Секторски план заштите животне средине Града Приједора је повезан са Акционим планом заштите животне средине Босне и Херцеговине (НЕАП) на сљедећи начин: секторски циљ 1 (ОЦ 3.1.) је у складу са приоритетном облашћу 1 – Водни ресурси/отпадне воде; секторски циљ 2 је повезан са приоритетном облашћу 5 – Отпад/управљање отпадом. Области „Законско и институционално јачање“ и „Израда документационе основе за планирање и управљање животном средином“ су такође уско везане за имплементацију свих пројеката у секторском плану.

У складу са **Просторним планом РС до 2015**, секторски план заштите животне средине је дефинисан на начин да обезбиједи адекватно управљање ресурсима, а нарочито да се обезбиједи заштита тла, ваздуха и воде (ОЦ 3.1., ОЦ 3.2.), правилно управљање отпадом (ОЦ 3.2.) и повећање енергетске ефикасности (ОЦ 3.3.).

Секторски циљ 3.2. је у потпуности усклађен са **Стратегијом збрињавања чврстог отпада БиХ**, гдје се предлаже регионални приступ у управљању отпадом (пројекат 3.2.1.1.), а циљ 3.3. је усклађен са **Националним акционим планом за енергетску ефикасност и Енергетском стратегијом РС**.

Напосљетку, цјелокупни секторски план Града Приједора је усклађен са другим релевантним стратешким документима на нивоу БиХ и РС, а нарочито са Стратегијом развоја РС, Стратегијом руралног развоја РС, Стратегијом заштите природе РС, Стратегијом заштите ваздуха РС, као и са важећом легислативом у области животне средине.

Интеграција са другим општинским стратегијама и плановима

Секторски план заштите животне средине је креиран узимајући у обзир релевантна одређења у Стратегији развоја општине Приједор 2008-2013. Затим је, на нивоу Града, овај секторски план детаљно усклађен са СЕАП-ом (секторски циљ 3.3.), Стратешким планом добре управе у области вода и животне средине, Студијом изводљивости водоснабдијевања и одвода отпадних вода и Програмом санитарне заштите изворишта „Матарушко поље“ и „Приједорчанка“ (секторски циљ 3.1.).

Напосљетку, секторски план је хармонизован са Просторним планом, Урбанистичким планом, Стратегијом развоја руралних подручја, Стратешким планом управљања отпадом, ЛЕАП-ом, Регулационим плановима (рудник Омарска), Студијом изводљивости индустријских зона Целпак и Чиркин поље, те низом важећих одлука.

В.3.3. Програми, пројекти и мјере

За реализацију плана заштите животне средине дефинисано је **X** пројеката и мјера груписаних у **10** програма:

- 1. Унапређење санитарне заштите кроз изградњу канализационог система
- 2. Успостављање санитарног режима у заштитним зонама изворишта воде за пиће
- 3. Регулација водотока и изградња објеката за заштиту од поплава
- 4. Унапређење система организованог прикупљања, рециклаже и одлагања отпада
- 5. Унапређење енергетске ефикасности у зградарству
- 6. Унапређење система топлификације града
- 7. Унапређење енергетске ефикасности у саобраћају
- 8. Промоција ЕЕ и едукација грађана
- 9. Успостављање мониторинга квалитета животне средине
- 10. Унапређење контроле употребе хемијских средстава у пољопривреди и другим дјелатностима

Програм 1: Унапређење санитарне заштите кроз изградњу канализационог система	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реконструкција и доградња градског канализационог система И изградња уређаја за пречишћавање 2. Изградња централног уређаја за пречишћавање отпадних вода 3. Изградња секундарне канализационе мреже и кућних прикључака у насељу Тукови 4. Изградња примарне и секундарне канализационе мреже и кућних прикључака у насељу Гомјеница 5. Изградња примарне и секундарне канализационе мреже и уређаја за пречишћавање отпадних вода у насељу Омарска 6. Изградња примарне и секундарне канализационе мреже и уређаја за пречишћавање отпадних вода у насељу Козарац 7. Изградња примарне и секундарне канализационе мреже и уређаја за пречишћавање отпадних вода у насељу Љубија
Програм 2: Успостављање санитарног режима у заштитним зонама изворишта воде за пиће	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зонинг план сјеверозападног дијела урбаног подручја Приједора 2. Израда Регулационог плана подручја уз корита ријека Сана и Гомејница на урбаном подручју Приједора- Секције 1 и 2 3. Санација и уређење шљункара насталих експлоатацијом шљунка у заштитним зонама изворишта 4. Израда новог програма санитарне заштите изворишта питке воде на подручју града Приједора 5. Израда програма обављања пољопривредне дјелатности у зонама санитарне заштите изворишта воде за пиће 6. Снимање стања и контрола квалитета локалних водовода
Програм 3: Регулација водотока и изградња објеката за заштиту од поплава	<ol style="list-style-type: none"> 1. Изградња насипа са обе стране ријеке Сане низводно од градског моста 2. Уређење корита ријеке Милошевице на потезу од магистралног пута до ушћа у ријеку Гомјеницу 3. Наставак изградње заштитног парапетног зида у насељу Тукови 4. Уређење корита ријеке Гомјенице 5. Уређење корита ријеке Сане од манастира Клисина до насеља Брезичани 6. Регулација горњег тока ријеке Пухарска 7. Реализација етапног плана рудника „Омарска“ у области изградње инфраструктуре и заштите животне средине
Програм 4: Унапређење система	<ol style="list-style-type: none"> 1. Завршетак изградње регионале санитарне депоније „Стара пруга-Курево“

организованог прикупљања, рециклаже и одлагања отпада	<ol style="list-style-type: none"> 2. Изградња погона за рециклажу комуналног отпада на Регионалној депонији Стара пруга-Курево 3. Реализација пројекта збрињавања медицинског отпада 4. Реализација пројекта збрињавања опасног отпада 5. Израда базе података о произвођачима отпада и загађивачима околине 6. Унапређење система прикупљања, селекције и рециклаже отпада 7. Санација дивљих депонија на подручју града Приједора
Програм 5: Унапређење енергетске ефикасности у зградарству	<ol style="list-style-type: none"> 1. Изградња соларних електрана на објектима АД „Водовод“ 2. Изградња соларних колектора на објектима јавних установа, привредних субјеката и на стамбеним објектима 3. Обнова-реконструкција фасада и столарије на објектима јавних установа, привредних субјеката и на стамбеним објектима 4. Замјена обичних сијалица штедним на објектима јавних установа, привредних субјеката и на стамбеним објектима
Програм 6: Унапређење система топлификације града	<ol style="list-style-type: none"> 1. Изградња новог котловског постројења на дрвну биомасу у АД „Топлана“ 2. Реконструкција дистрибутивне мреже у АД „Топлана“ 3. Аутоматизација подстанца и уградња мјерно регулационе опреме у АД „Топлана“ 4. Изградња мини топлана за гријање насеља која нису обухваћена централним системом гријања 5. Узгој брзорастућег дрвезта за производњу биомасе 6. Пројекат реконструкције котловнице Опште болнице 7. Изградња енергане на гас
Програм 7: Унапређење енергетске ефикасности у саобраћају	<ol style="list-style-type: none"> 1) Промоција масовнијег кориштења јавног градског и приградског саобраћаја 2) Промоција масовнијег кориштења аута на гас и конверзија аутобуса на гас 3) Изградња бициклических стаза на подручју града Приједора 4) Реконструкција постојеће и изградња нове уличне расвјете у Приједору
Програм 8: Промоција ЕЕ и едукације грађана	<ol style="list-style-type: none"> 1) Промотивне, информативне и образовне мјере и активности 2) Образовање и промоција енергетске ефикасности за грађане 3) Успостављање информационог система за управљање енергијом 4) Енергетски дани
Програм 9: Успостављање мониторинга квалитета животне средине на подручју града Приједора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Успостављање мониторинга квалитета животне средине на подручју града Приједора 2. Доношење недостајућих и новелирање постојећих одлука у области заштите животне средине 3. Новелирање ЛЕАП-а 4. Едукација становништва ради подизања еколошке свијести
Програм 10: Унапређење контроле употребе хемијских средстава у пољопривреди и другим дјелатностима	<ol style="list-style-type: none"> 1. Набавка опреме за контролу употребе хемијских средстава у пољопривреди

Иницијативе међуопштинске сарадње

Као иницијатива међуопштинске сарадње у области унапређења животне средине дефинисан је слиједећи пројекат:

1. Завршетак изградње регионале санитарне депоније „Стара пруга-Курево“.

В.1.4. Процјена очекиваних исхода са индикаторима

Оперативни циљ	Процјена очекиваних исхода са индикаторима
Успостављање система заштите квалитета површинских вода и заштите изворишта	<ol style="list-style-type: none">1. квалитет ријеке Сане,2. степен изграђености канализационе мреже,3. број изграђених уређаја за пречишћавање отпадних и индустријских вода,4. обим улагања у уредјаје за третман отпадних вода,5. урађене студије и пројекти
Успостављен интегралан систем управљања отпадом	<ol style="list-style-type: none">1. степен изграђености санитарне депоније,2. количина пикупљених секундарних сировина,3. покривеност подручја града редовним одвозом смећа,4. број дивљих депонија5. висина улагања у систем управљања отпадом
Смањење емисије ЦО ₂ кроз повећање енергетске ефикасности и повећање учешћа обновљивих извора енергије	<ol style="list-style-type: none">1. проценат смањења емисије ЦО₂2. висина улагања у енергетску ефикасност3. количина произведене енергије из обновљивих извора4. број објеката који користе обновљиве изворе енергије5. количина уштеђене енергије кроз примјену принципа енергетске ефикасности6. количина произведене и предане енергије настале из обновљивих извора енергије
Изградња система управљања и контроле квалитета животне средине и едукација становништва	<ol style="list-style-type: none">1. обим и ниво успостављеног мониторинга,2. обим и број инспекцијских контрола загађивача,3. број и квалитет рада институција у области заштите животне средине,4. број реализованих програма едукације становништва и број едукованих грађана.5. број реализованих пројеката6. износ уложених финансијских средстава

Анекс документа развојне стратегије града Приједора:

ПЛАН Назив сектора (2014 – 2018.)										
Програм	Пројекат /мјера	Веза са секторским циљевима	Оријентациони период реализације*					Извори финансирања (БАМ)		
			Динамика имплементације					Буџет	Екстерни извори	Укупно
			2014	2015	2016	2017	2018			
Програм 1. Назив програма	Пројекат 1.1.:	Пуни назив циља								
	Пројекат 1.2.:									
	Мјера 1.1.:									

*Означити планирану годину имплементације